

Počasni doktor pravnih nauka Univerziteta u Bihaću, 29.10.2007. godine

Na svečanoj sjednici nastavno-naučnog vijeća Univerziteta u Bihaću povodom deset godina rada ove visokoškolske ustanove akademiku **Adilu Zulfikarpašiću** dodijeljeno je zvanje počasnog doktora pravnih nauka, u prisustvu rektora Univerziteta iz Bihaća, Sarajeva, Banje Luke, Mostara, Tuzle, Zenice, Niša, Zagreba, uglednih profesora sa mnogih univerziteta, članova Vlade Unsko-sanskog kantona, gostiju iz Bosne i Hercegovine i inostranstva, te velikog broja drugih zvanica.

U obrazloženju nagrade rektor Univerziteta u Bihaću prof. dr. **Refik Šahinović** i dekan Pravnog fakulteta prof. dr. **Mujo Demirović** istakli su da se prvi počasni doktorat Univerziteta dodjeljuje Adilu Zulfikarpašiću za izuzetno, visokomoralno i općeljudsko djelovanje na promociji mira, tolerancije, čuvanja identiteta bošnjačkog naroda, doprinos odbrani BiH, zaštitu ljudskih prava, razvoj društvene misli na polju pravnih i humanističkih nauka, političkoj pluralizaciji BiH, dugogodišnji rad na unapređenju nauka i umjetnosti u Bosni i Hercegovini, te nemjerljiv doprinos u razvoju naučnog i kulturnog života Bosne i Hercegovine kroz osnivanje i rad Bošnjačkog instituta.

U svom izlaganju, kao predsjednik komisije za dodjelu počasnog doktorata prof. dr. **Mustafa Imamović** je, između ostalog, rekao: „Adil-beg Zulfikarpašić uspješno je u svojoj ličnosti spojio porijeklo iz stare begovske familije sa političkim iskustvom istaknutog pripadnika NOP-a i antifašističkog borca iz Drugog svjetskog rata, te glasom i ugledom ranog političkog disidenta i emigranta.

Uz to je došla uspješna poslovna karijera na zapadu, praćena jednovremenim predanim i ustrajnim kulturnim, političkim i publicističkim radom na programu Bosne i Hercegovine i bošnjaštva. On je kao vitalan čovjek cijelo vrijeme nosio u svom duhu i intelektu život svoje domovine i njenog društva, nezavisno od vlastitih ili osobnih zaokupljenosti. U tom se smislu može reći da je Zulfikarpašićevo životno djelo tijesno povezano s cjelokupnom, u prvom redu modernom poviješću BiH. ”

Primajući počasni doktorat pravnih nauka, akademik Adil Zulfikarpašić u svom obraćanju je istakao da se: „Mladi u našoj zemlji moraju školovati i sticati znanja, da to moraju učiniti radom i učenjem, jer je u nauci budućnost Bosne i Hercegovine i samo tako mogu osvjetliti obraz ove zemlje”. Zahvaljujući se na dodijeljenoj tituli Adil Zulfikarpašić je rekao da mu je ova titula posebno draga i da mu predstavlja čast jer ga je dobio od mladog univerziteta, ali i „od stare, herojske i ljute Krajine”.

Govor prof. dr. Mustafe Imamovića na dodjeli počasnog doktorata:

„Cijeli život Adil-bega Zulfikarpašića bio je obilježen nastojanjima za afirmacijom bošnjaštva i borbom za demokratizaciju političkog i društvenog života Bosne i Hercegovine, u skladu načelima liberalne demokracije.

Adil-beg Zulfikarpašić rođen je u Foči 23. 12. 1921. godine, u snažnoj i znamenitoj begovskoj obitelji, čiji korijeni sežu do početka XVI stoljeća. Osnovnu školu završio je u Foči, a gimnaziju u Sarajevu.

Političke nauke i pravo studirao je u Grazu, Beču i Freiburgu. Mada je odrastao u intelektualno-vjerskoj sredini, Adil-beg Zulfikarpašić je još kao srednjoškolac, privučen idealima socijalne pravde, prišao komunističkom pokretu, prvo kao član SKOJ-a, a kasnije i Komunističke partije Jugoslavije.

Ujesen 1941. godine otišao je u partizane. Početkom 1942. godine uhapsile su ga ustaške vlasti i nakon istrage i torture osudile na smrt. Pred sam čin strijeljanja kazna je, na

intervenciju ličnosti koje su simpatizirale napredni pokret, preinačena na dvadeset godina robije. Pod dramatičnim okolnostima uspio je pobjeći iz zatvora u Zagrebu i povezati se sa Glavnim štabom NOV-a i partizanskih odreda Hrvatske. Odatle je upućen na politički rad u Bosansku krajinu. Poslije rata imenovan je za pomoćnika ministra za industriju i trgovinu u prvoj vladi Narodne Republike Bosne i Hercegovine.

Iako vrlo mlad, shvatio je da režim, uspostavljen 1945. godine, u pogledu ljudskih sloboda i građanskih prava nije sistem za koji se on četiri godine borio. Pored toga, bio je svjestan da BiH političko-ekonomski i kulturno nije definirana u dimenzijama svojih stvarnih sadržaja.

Posebno je bio nezadovoljan činjenicom da identitet bošnjačkog naroda nije bio priznat u novoj državi. Zbog toga se Adil-beg Zulfikarpašić već 1946. godine odlučio na težak i nesiguran put u političku emigraciju, otišavši najprije u Italiju, a potom u Austriju. On je time raskinuo s jednom etapom svog života, ali nijednog trenutka nije postao promijenio ideologiju. Iz njegovih brojnih publicističkih radova i intervjuva vidi se da on na predratnu komunističku aktivnost i godine provedene u partizanima nikada nije prestao gledati s naglašenim simpatijama.

Do posljednjeg dana svog dugog i aktivizmom ispunjenog života ostao je dosljedan antifašista, liberalno-demokratske orijentacije. Od 1954. godine nastanio se u Švicarskoj, radeći kao novinar i publicista, a kasnije kao predavač na univerzitetu, izdavač i uspješan poslovni čovjek.

Pored svih teškoća emigrantskog života Adil-beg Zulfikarpašić je stalno bio zaokupljen Bosnom i bosanskom politikom. Ideju o Bošnjacima kao nacionalnom identitetu bosanskih i sandžačkih muslimana nosio je još iz porodične tradicije, a u toku političkog rada u emigraciji tu je ideju razvio u sistem, koji je, nakon dugih i upornih osporavanja, 1993. godine napokon prihvaćen kao državotvorni stav bošnjačke politike.

Adil-beg Zulfikarpašić je u svojim emigrantskim godinama, odlučnom političkom akcijom, na ideji bošnjaštva uspio okupiti znatan dio muslimana emigranata, posebno intelektualaca. On je u tu svrhu pokrenuo 1960. časopis *Bosanski pogledi*, kao tribinu putem koje su Bošnjaci sebi i svijetu objašnjavali i predstavljali vlastitu povijesnu i intelektualnu poziciju. Ta pozicija podrazumijevala je na prvom mjestu odlučno vraćanje bošnjaštvu kao stvarnoj i jedinoj bosanskomuslimanskoj nacionalnoj identifikaciji.

Zulfikarpašić je istovremeno pisao o pitanjima nacionalno-političke orijentacije među bošnjačkom emigracijom, bošnjačkom nacionalnom stajalištu i BiH, srpskim i hrvatskim koncepcijama o BiH, pitanjima srednjovjekovne Bosne i teorijama o bogumilstvu, bosanskim muslimanima kao faktoru mira između Srba i Hrvata i demokratskoj alternativni razrješenja jugoslavenske krize. Taj spisateljski rad objavljen je u dvadesetak knjiga teorijskih rasprava, članaka, intervjuva i sjećanja.

Uz kontinuiran publicistički rad Zulfikarpašić je neprekidno bio politički angažiran. On je političar s dugim i bogatim evropskim demokratskim iskustvom. Kao takav on se još 1957. godine angažirao na uspostavi Saveza liberalnih izbjeglica iz Jugoslavije, odnosno Komiteta liberalnih izbjeglica za čijeg je kontinentalnog sekretara izabran 1960. godine. Njegovim nastojanjem Liberalni savez Bošnjaka je primljen u Liberalnu internacionalu, a on sam biran je za člana njenog izvršnog komiteta. Jedan je od utemeljitelja Demokratske alternative, utjecajne emigrantske grupacije, koja se zalagala za demokratizaciju komunističke Jugoslavije i njenu decentralizaciju.

Adil-beg Zulfikarpašić je najproduktivnije godine svoga života posvetio političkim i kulturnim aktivnostima, vezanim za afirmaciju BiH i Bošnjaka. U tom sklopu on je 1988. godine utemeljio u Zürichu Bošnjački institut, kao fondaciju sa bogatom i vrijednom zbirkom knjiga, slika, dokumenata, rukopisa i druge arhivske građe.

Početak dramatičnih promjena u Jugoslaviji, Adil-beg Zulfikarpašić se vratio u zemlju 1990. godine i kao jedan od osnivača SDA aktivno se uključio u politički život BiH. Zbog određenih neslaganja sa dijelom vodstva SDA napustio je stranku i osnovao Muslimansku bošnjačku organizaciju, kroz koju je obilno, politički i materijalno pomagao borbu protiv agresije na Bosnu i Hercegovinu.

Nakon zaključenog mira Adil-beg Zulfikarpašić je sve zbirke Bošnjačkog instituta iz Züricha prebacio u Sarajevo, gdje je 24. maja 2001. godine uvakufio institut u novoizgrađenom zadanju. Institut sadrži bogatu biblioteku, galeriju umjetničkih djela, arhiv sa zbirkom rukopisa i specijalnim zbirka.

Time je dao nemjerljiv doprinos unapređenju kulturnog života Sarajeva i općenito BiH, zašto mu je Grad Sarajevo odao priznanje dodjelom Šestoaprilske nagrade 2002. godine. Sljedeće, 2003. godine Adil-beg Zulfikarpašić izabran je za počasnog člana Akademiju nauka i umjetnosti BiH čime mu je odati veliko priznanje za njegov dugogodišnji rad na unapređenju nauke i umjetnosti u BiH.

Adil-beg Zulfikarpašić je decenijama privlačio pažnju javnosti, o čemu svjedoči i činjenica da su o njemu i njegovom radu pisali brojni autori, među kojima Milovan Đilas, Ivo Banac, Mika Tripalo, Vlado Gotovac, Mustafa Imamović, Branko Pešelj, Vladimir Pavlinić, Enes Karić, Mirko Galić, Nadežda Gaće, Luka Mičeta, Šaćir Filandra i drugi.

Adil-beg Zulfikarpašić uspješno je u svojoj ličnosti spojio porijeklo iz stare begovske familije sa političkim iskustvom istaknutog antifašističkog borca iz Drugog svjetskog rata, te glasom i ugledom ranog političkog disidenta i emigranta. Uz to je došla uspješna poslovna karijera na Zapadu, praćena istovremenim predanim i ustrajnim kulturnim, političkim i publicističkim radom na programu Bosne i Hercegovine i bošnjaštva.

Bez ikakve ograde danas se može kazati da je životno djelo Adil-bega Zulfikarpašića nerazlučan dio moderne povijesti Bosne i Hercegovine.“